

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
I. FORMAREA TEOLOGICĂ A ARHIMANDRITULUI SOFRONIE	9
Rusia (1896–1922)	10
Copilăria și anii de studenție / Arhimandritul Sofronie și Rusia contemporană cu el / Mistica extrem-orientală	
Paris (1922–1925)	15
Întoarcerea la creștinism / Ortodoxia în Paris / Părintele Serghei Bulgakov / Nikolai Berdiaev	
Muntele Athos (1925–1947)	20
Siluan Athonitul / Corespondența cu David Balfour (1932–1946) / Pustia (1932–1947). Părinte duhovnicesc	
Întoarcerea la Paris (1947–1959)	29
Arhimandritul Sofronie și Institutul „Saint-Serge” / For- marea teologică / Arhimandritul Sofronie și Vladimir Lossky	
Anglia (1959–1993)	35
Comunitatea monahală / Scrieri teologice / Ultimii ani	
II. PRINCIPIILE TEOLOGIEI ARHIMANDRITULUI SOFRONIE	41
Principiile gnoseologiei teologice	42
Fundamentul antropologic al cunoașterii lui Dumnezeu de către om / Revelația divină, fundament al răspunsului	

teologic al omului / Gnoseologia arhimandritului Sofronie / Forme de cunoaștere	
Originile principiilor teologiei arhimandritului Sofronie	56
Existențialism și barthianism? / Arhimandritul Sofronie și Berdiaev? / Existențialism sau Tradiție? / Arhimandritul Sofronie și <i>theologia</i> la Sfinții Părinți	
Probleme	71
Idealism istoric? / Iraționalism? / Experiența mistică — o bază pentru epistemologie?	
III. PERSOANA — DIVINĂ ȘI UMANĂ	81
O definiție dinamică	82
Persoana revelată în Dumnezeu	85
Persoana și Absolutul divin / Persoana și Treimea / De la triadologie la antropologie: Hristos	
Persoana umană	94
Omul <i>mikrotheos</i> / A fi persoană înseamnă a iubi / Iubire până la ură de sine	
Probleme	101
Un Dumnezeu sau Trei Dumnezei? / Confuzie între creat și necreat? / Persoana: realitate materială sau spirituală?	
Contribuția arhimandritului Sofronie	105
Câteva antecedente în Tradiție / Originalitatea arhimandritului Sofronie	
IV. KENOZA	113
Kenoza lui Hristos	114
Kenoza în timp / Kenoza eternă	
Originile kenotismului arhimandritului Sofronie	118
Kenoza lui Hristos în gândirea rusă / Kenoza la părintele S. Bulgakov / Critica părintelui Bulgakov de către Vladimir Lossky / Poziția arhimandritului Sofronie / Siluan Athonitul despre kenoză	

Kenoza omului după arhimandritul Sofronie	128
Exemplul lui Hristos / Kenoza ascetică și învățătura despre persoană	
Liturghia: kenoză și pleromă	135
Abordarea părintelui Alexander Schmemmann: un trium- falism pleromatic / Abordarea arhimandritului Sofronie: dimensiunea kenotică	
V. CHIP ȘI ASEMĂNARE	143
Arhimandritul Sofronie despre chip și asemănare	144
Chip și asemănare ca mod de existență / „Chip și asemă- nare” a Treimii	
Originile abordării arhimandritului Sofronie	149
Arhimandritul Sofronie și tradiția patristică răsăriteană / Arhimandritul Sofronie și gândirea rusă despre persoană și Treime / Unitate trinitară și <i>sobornost</i>	
Contribuția arhimandritului Sofronie	164
Arhimandritul Sofronie și rușii / Treimea și comunitatea monahală	
Probleme	172
Perihoreza și persoana umană / Universalism versus ecle- ziologie / Adamul întreg și origenismul	
VI. ÎNDUMNEZEIREA OMULUI	177
Arhimandritul Sofronie și îndumnezeirea omului	181
Îndumnezeirea: potențialul ultim al omului / Rădăcinile maximalismului arhimandritului Sofronie: părintele S. Bul- gakov? / Rădăcinile maximalismului: Tradiția?	
Îndumnezeire și persoană	199
Dinamismul îndumnezeirii ipostatice / Persoana în plero- mă: îndumnezeire prin „luarea în sine a tot și a toate” / Persoana în kenoza: îndumnezeire prin golirea de sine	

VII. PĂRĂSIREA DE CĂTRE DUMNEZEU	213
Părăsirea de Dumnezeu și neopalamismul lui V. Lossky	214
Părăsirea kenotică de Dumnezeu / Interpretarea dată Sfântului Grigorie Palama de V. Lossky / Arhimandritul Sofronie și „palamismul ipostatic”	
Părăsirea de Dumnezeu la arhimandritul Sofronie	220
Exemplul lui Hristos: Ghețimani și Golgota / Învățătura despre cele trei etape ale vieții ascetice / Integrarea teo- logică a părăsirii de Dumnezeu	
Originile învățaturii despre părăsirea de Dumnezeu a arhimandritului Sofronie	226
Arhimandritul Sofronie și Sfântul Ioan al Crucii? / Arhi- mandritul Sofronie și gândirea rusă? / Arhimandritul So- fronie și tradiția patristică despre părăsirea de Dumnezeu	
VIII. ASCULTAREA	251
Paternitate harismatică și ascultare în Tradiția răsăriteană	251
Tradiția patristică / Scurt istoric al tradiției / Practica as- cultării de un „bătrân” harismatic / „Stărețismul” în Ru- sia și criza lui	
Arhimandritul Sofronie despre ascultare și „stărețism” .	264
Principiul de operare al „stărețismului” / Libertate față de și libertate pentru / „Stărețismul” ca sacrament	
Arhimandritul Sofronie despre ascultare și persoană . . .	270
Ascultare și Treime / „A lua în sine” la arhimandritul Sofronie și Dostoievski / Ascultare și disciplină / Liber- tate și ascultare	
IX. ADUCEREA-AMINTE DE MOARTE	283
Aducerea-aminte de moarte în tradiția creștină	283
Arhimandritul Sofronie și tipurile aducerii-aminte de moarte	287
Primul tip: aducerea-aminte de moarte ca experiență inte- lectuală și rădăcinile ei / Al doilea tip: aducerea-aminte de moarte ca stare mistică	

Arhimandritul Sofronie și Părinții despre aducerea-aminte de moarte	294
Sfântul Ioan Scărarul despre cele două tipuri de aducere- aminte de moarte / Sfântul Isaac Sirul și cele două tipuri de aducere-aminte de moarte	
Contribuția arhimandritului Sofronie: aducerea-aminte de moarte și persoana	296
MOȘTENIREA TEOLOGICĂ A ARHIMANDRITULUI SOFRONIE	301
Testamentul arhimandritului Sofronie	307
Bibliografie	311